

06.05.22

7-В кл.

Всесвітня історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Польське королівство та Велике князівство Литовське.

Мета уроку: називати час утворення Польського королівства , Великого князівства Литовського, дату Грюнвальдської битви, Кревської унії; висловлювати судження щодо значення Грюнвальдської битви ; показати на карті території Польського, Великого князівства Литовського, місце Грюнвальдської битви; охарактеризувати внутрішню та зовнішню політику правителів Польського королівства та Великого князівства Литовського, виховувати повагу до країн світу.

1. Опрацюйте опорний конспект, випишіть основні дати.

Польське королівство у X-XII ст.

До IX ст. на території сучасної Польщі, у басейні річки Вісли, жили слов'янські племена помор'ян, полян, сілез'ян, віслян, мазов'ян та інших. Державні об'єднання виникли у племен полян і віслян, а їх центрами стали міста Гнєзно й Краків.

Першим князем поляків, про якого збереглися достовірні відомості, був Мешко I (Мечислав) (близько 966-992) з роду П'ястів. У 966 р. князь та його оточення прийняли християнство.

Польська держава зміцніла за правління сина Мешка - Болеслава I Хороброго (992-1025). Йому вдалося приєднати до своїх володінь Краків, який став столицею держави. У 1000 р. Болеслав домогся визнання церковної автономії Польщі.

У 1025 р. Болеслав I Хоробрий проголосив себе королем. В управлінні державою королю допомагали призначені з дружинників чиновники, які за свою службу отримували земельні володіння й перетворювалися на феодалів. Проте за правління наступників короля Болеслава Польща втратила Сілезію на заході, Помор'я на півночі, Червенські міста (частина нинішньої Західної України) та Мазовію на сході.

У XI ст. держава розпалась на окремі князівства Великим князем вважався правитель Краківського уділу, яку Київській Русі - Київського.

Король був верховним власником землі й надавав її за службу феодалам. Найбагатші та найвельможніші феодали - пани (магнати) - надавали дрібним феодалам-рицарям (шляхтичам) землі з селянами.

Велике князівство Литовське

Здавна на території нинішньої Литви жили балтські племена литів, які й дали назву державі. Ще у 1044 р. під час походу в землі балтів Ярослав Мудрий заснував місто Новогрудок. Через два століття, у 1240 р., княжий престол у Новогрудку посів Міндовг (Міндаугас). Цю подію прийнято вважати початком утворення Великого князівства Литовського. Ствердивши свою владу, Міндовг прийняв католицьку віру та коронувався за сприяння римського папи. Згодом він загинув у боротьбі за владу. З того часу велася постійна боротьба литовців з поляками та рицарями тевтонського ордену.

Великий князь Гедимін (Гедимінас) у першій половині XIV ст. сприяв розбудові замків. Столицю князівства перенесли до міста Вільна. Гедимін достатньо успішно боровся з монголо-татарами. Князь примирився з поляками та приєднав білоруські землі, на певний час захопив Київ та Смоленськ. Литва стає великою країною, а князь титулувався «королем литовським і руським». Син князя Ольгерд (Альгірдас) продовжив політику приєднання руських земель. У 1362 р. Ольгерд переміг велике військо татар на Синій Воді (Синюсі) на Поділлі. Так було приєднано до Литви Київщину, Лівобережжя, Поділля. Панування татар в українських землях припинилось. Він проводив політику «мирного проникнення» в українських і білоруських землях - «ми старовини не рушимо і новини не вводимо». Це призвело до конфлікту з Московським князівством, великий московський князь Іван III висунув претензії на українські й білоруські Русі. Так почалась довголітня боротьба між двома державами.

Усе це, як і наступ тевтонського ордену й татар, підштовхнуло Велике князівство Литовське до союзу (унії) з Польським королівством. В унії були зацікавлені польські феодали, які сподівались отримати землі в Литві. Молодший син Ольгерда Ягайло вів боротьбу з найближчими родичами за владу й вирішив укласти унію з Польським королівством. 15 серпня 1385 р. Ягайло та його брати - удільні князі та польські послы підписали договір у Крево. Ягайло зобов'язався прийняти католицизм сам та охрестити все населення. У лютому 1386 р. він прибув до Кракова, де охрестився за католицьким обрядом, отримав ім'я Владислав та взяв за дружину польську королеву Ядвігу. Але це привело до загострення боротьби з його родичем князем Вітовтом. У 1399 р. татари перемогли на р. Ворсклі війська Вітовта, але панування татар не відновилося.

Саме в цей час посилилась загроза з боку тевтонського ордену. Польща і Литва об'єднали сили і 1410 р. завдали нищівної поразки тевтонському ордену під Грюнвальдом.

Про зростання авторитету Великого князівства Литовського свідчить те, що у 1429 р. до Луцька на з'їзд європейських монархів прибули імператор Сигізмунд, папський легат, датський король, польський король Ягайло, великий московський князь та Вітовт.

Середина XV ст. в історії Литви наповнена кривавою та підступною боротьбою верхівки за владу. До того ж Литва в кінці XV - на початку XVI ст. опинилась наодинці із могутнім ворогом - Московською державою. Місцеві українські та білоруські феодали продовжували протистояти великому литовському князю або відкрито переходили під зверхність московського князя. Велике князівство Литовське стояло на порозі великих змін. У цій боротьбі воно мало або занепасти або, об'єднавшись із Польським королівством, вистояти в боротьбі з Московським князівством.

2. Перегляньте презентацію за посиланням:

**Тема. Польське королівство.
Велике князівство Литовське.**
7клас Всесвітня історія

3. Домашнє завдання: прочитати пар. 28 (7-Б-В), пар. 24 (7-А)
Письмово дайте відповідь: «Яке значення для українських земель мали Польща та Литва?»

Завдання надсилайте на освітню платформу Human,
або вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com